
Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2010:8

Ökat stöldskydd i kyrkorna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:77 av Margareta Sandstedt om ökat stöldskydd i kyrkorna. Utskottet kan konstatera att det bedrivs ett omfattande säkerhetsarbete på såväl lokal som regional och nationell nivå.

Mot bakgrund av att den nationella nivån redan bedriver ett strukturerat arbete med att stödja församlingar, samfälligheter och stift i sitt säkerhetsarbete samt att det finns olika typer av samverkansforum mellan kyrkan och olika myndigheter föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:77.

Motionens förslag

Motion 2010:77 av Margareta Sandstedt, Ökat stöldskydd i kyrkorna

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att utreda och utforma gemensamma regler till hjälp för församlingar att öka stöldskyddet i kyrkorna.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att trycka på regeringens ansvariga kring vikten av ökade resurser vid gränsen med hjälp av utbildad tullpersonal.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att upprätta bättre kontakter med tullen.

Bakgrund

Svenska kyrkans nationella nivå jobbar aktivt med säkerhetsfrågor. I rapporten *Svenska kyrkans redovisning för år 2009 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen* (Dnr KAE 2010/0006), som sänts till Kulturdepartementet, finns under rubriken "Svenska kyrkans arbete med säkerhetsfrågor" (s. 19) följande redogörelse om kyrkans säkerhetsarbete:

Stiftens arbete med vård- och underhållsplanering har gett ökad insikt om säkerhetsläget i kyrkorna och ställt detta i fokus. Satsningar på stöldsäkring, inbrottsskydd, brandskydd och skyddsåtgärder mot skadegörelse, såväl förebyggande som utvecklande av rutiner när en skada skett bedrivs kontinuerligt för att på sikt slå vakt om det kyrkliga kulturarvet. Övergripande stiftsprojekt och enskilda insatser pågår, bland annat säkerhetsinventeringar i församlingar och kyrkliga samfälligheter och insatser inriktade mot installationer av olika larm. Här kan nämnas ett projekt i Uppsala stift om installation av larm som givit viktig information om kvalitéer, upphandling och kostnads-

bilden för larminstallationer. Utbildning har också genomförts om elsäkerhet, både på stiftsnivå och av Församlingsförbundet. I Västerås stift avslutades under 2009 stiftets säkerhetsprojekt, med särskilda säkerhetsdagar. Utifrån erfarenheter i Härnösands stift kan konstateras att tidigare genomförda inventeringar och utbildningar har bidragit till att säkerheten förbättrats i församlingarna.

Regeringen har gett Riksantikvarieämbetet tillsammans med Brottsförebyggande rådet i uppdrag att gemensamt ta fram ett underlag med aktiva insatser för att förebygga, upptäcka och beivra brott mot kulturarvet. Brottsförebyggande rådet har beviljats kyrkoantikvarisk ersättning till ett mindre projekt, vilket genomförs senast under 2010.

Säkerhets- och stöldfrågor aktualiserar behovet av moderna inventarieförteckningar. Inga formella krav på inventarieförteckningarnas form ställs i Kulturminneslagen, men mycket talar för att modern datateknik bör användas när inventarieförteckningar upprättas eller revideras idag. Förteckningen kan då lättare uppfylla fler syften bl.a. som underlag för stöld- och skadeanmälan, samt i utbyggt skick även som skadedokumentation och underlag för vårdplanering, men också som forsknings- och statistikälla. Det kan konstateras att de stift som har gjort stora skadeinventeringsprojekt också har bättre inventarieförteckningar. Svenska kyrkan på nationell nivå arbetar för att utveckla Kyrkobyggnadsregistret vad gäller just inventarieförteckningsbehov.

En konkret säkerhetsfråga gäller rapportering av stulna inventarier. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisationens webbplats (tidigare Församlingsförbundet) stuleturkyrkan.nu fungerar inte för närvarande p.g.a. tekniska problem. Det finns ett stort behov, utifrån olika aspekter, att rapportera stölder. Det är behov hos polisen, förvaltarna och övergripande i stift och nationellt i Svenska kyrkan för att ha överblick och kunna analysera förändringar. Det handlar dels om ett akut behov att få stölden registrerad så att polisen snabbt kan agera och att återfunna föremål ska kunna identifieras, och dels ett långsiktigt behov att nationellt kunna följa utvecklingen sett under en längre tidsperiod.

Kyrkans Försäkring AB, som är Svenska kyrkans eget försäkringsbolag, till vilken ca 60 procent av Svenska kyrkans församlingar är anslutna, är en annan part i Svenska kyrkans säkerhetsarbete. En kontinuerlig registrering av stölder sker genom försäkringsbolagets arbete, vilket dock förutsätter att alla stölder anmäls.

Svenska kyrkan på nationell nivå har under 2009 tillsammans med Kyrkans Försäkring initierat ett närmare samarbete i form ett säkerhetsforum för det kyrkliga kulturarvet. Det är ett informellt inomkyrkligt nätverk för erfarenhetsutbyte som sker i samverkan mellan handläggare vid kyrkokansliet, Kyrkans Försäkring och företrädare för Västerås stift, handläggare/konservatorsexpert verksam vid Västerås kyrkliga samfällighet samt fastighetskonsulent vid Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Forumet kan väcka relevanta säkerhetsfrågor som gäller byggnaden, inredningen, inventarier och kyrkogården, men driver inte egna projekt. Forumet har tillkommit som ett svar på att det inom Svenska kyrkan finns en brist i förmedling av säkerhetskunskap och att det finns ett behov av

ökad samordning. Forumet ska verka för kontaktytor utanför Svenska kyrkan.

EE 2010:8

Till detta kan vidare uppmärksammas att Säkerhetsforum i maj 2010 tagit initiativ till en säkerhetsdag med medverkan från stift, Riksantikvarieämbetet, Rikskriminalen, Brottsförebyggande rådet samt tullen där aktuella samverkansfrågor diskuterades. Svenska kyrkan arrangerar i september 2010 tillsammans med Kyrkans Försäkring ett säkerhetsforum i anslutning till Älvsjömässan där just aktörer från bl.a. ovan nämnda myndigheter medverkar.

Kyrkoantikvariska medel har avsatts under 2010 för att skapa hjälpmedel/mallar för fotodokumentation.

Rikskriminalen har 2010 tagit initiativ till ett arbetsmarknadsprojekt med mål att erbjuda församlingarna hjälp med digital registrering av kyrkliga inventarier. Ett projekt som startat 2010 med ett pilotarbete i Örebro och därefter med samverkan med tre stift i Svenska kyrkan. Även här finns tullmyndigheten med som en samverkanspart.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2010:77.

Säkerhetsfrågor har på senare år varit i fokus på såväl lokal, som regional och nationell nivå. Det är församlingen eller samfälligheten som ägare som bär ansvaret för att det finns ett fungerande säkerhetsarbete kopplat till de olika kyrkobyggnaderna. Som framgår av rapporten *Svenska kyrkans redovisning för år 2009 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen* (Dnr KAE 2010/0006) bedriver den nationella nivån ett strukturerat arbete inom säkerhetsområdet. Detta arbete syftar till att direkt eller indirekt ge stöd till församlingarna i olika säkerhetsrelaterade frågor.

Mot bakgrund av att det redan bedrivs ett omfattande arbete på nationell nivå samt att det finns ett antal olika samverkansforum mellan kyrkan och olika myndigheter, däribland Tullverket, föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 30 september 2010

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Jan G Nilsson, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Kerstin Andersson Karlsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Markus Nordenmark.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.